

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obo/4/2018
Identifikačné číslo spisu: 1096899547
Dátum vydania rozhodnutia: 17.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1096899547.7

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Anny Markovej a JUDr. Dariny Ličkovej, v spore žalobcu: Bratislavská aukčná dražobná, s. r. o., Mlynské Nivy 48, 821 09 Bratislava, IČO: 36 664 219, zastúpený AK Herceg, s. r. o., Košická 56, 821 08 Bratislava, IČO: 35 890 240, proti žalovanému 1/ Z. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., G. a 2/ L. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., G., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Gabrielou Košudovou, Svätoplukovo nám. 3, 949 01 Nitra, o zaplatenie príslušenstva pohľadávky, na odvolanie žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-43Cb/1/1996-470 z 18. októbra 2017, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd m e n í rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-43Cb/1/1996-470 z 18. októbra 2017 v napadnutej časti výroku II., ktorým zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 27.306,25 eur tak, že konanie v časti o zaplatenie sumy 9.579,53 eur z a s t a v u j e a žalobu vo zvyšku z a m i e t a .

II. Žalovaní 1/ a 2/ m a j ú n á r o k na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania vo výške 100 %.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie rozhodol napadnutým rozsudkom prvou výrokovou vetou tak, že konanie v časti o zaplatenie 28% úroku z úveru zastavil. Druhou výrokovou vetou zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 7.306,25 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Tretou výrokovou vetou vo zvyšku žalobu zamietol a štvrtou vetou žalobcovi voči žalovanému 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobou podanou na súd dňa 02.01.1996 si uplatnil pôvodný žalobca - Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, voči žalovaným 1/ a 2/ právo na zaplatenie 1.865.460,- Sk s príslušenstvom, titulom nesplateného úveru, ktorý bol žalovanej 1/ poskytnutý úverovou zmlouvou č. 334027-5 zo dňa 02.12.1992. Podľa tejto úverovej zmluvy bol žalovanej 1/ poskytnutý strednodobý úver na investičný rozvoj - kúpa nehnuteľnosti v sume 2.000.000,- Sk pri úrokovej sadzbe plus 4,5%

nad základnú sadzbu s lehotou splatnosti 20.09.1996. Popri žalovanej 1/ ako dlžníčke bol spoludlžníkom podľa zmluvy jej manžel - žalovaný 2/. Podaním zo dňa 14.05.1997 vzal žalobca svoj návrh v časti istiny späť s odôvodnením, že žalovaná 1/ túto istinu zaplatila 17.04.1997. Následne v prvom rozsudku č. k. Z-2-43Cb/1/1996-94 zo dňa 13.01.2006 bolo konanie o zaplatenie istiny, t. j. v časti o zaplatenie 1.865,460 Sk, zastavené. V priebehu konania bola pohľadávka žalobcu dvakrát prevedená, prvý krát postúpením na spoločnosť Credit Clearing Center, a. s., Bratislava a druhý krát na základe zmluvy o predaji podniku medzi spoločnosťou Credit Clearing Center, a. s. ako predávajúcim a spoločnosťou Bratislavská aukčná dražobná, a. s., Bratislava ako kupujúcim v znení jej dodatkov, ktoré nemali vplyv na rozsah pohľadávok a podľa § 477 ObZ, došlo k prechodu všetkých práv a povinností, ktoré sa týkajú pohľadávky voči žalovanému 1/ a 2/, tvoriacej predmet sporu. Po späťvzatí žaloby v časti istiny žalobca vyčíslił príslušenstvo pohľadávky podaním zo dňa 10.2.2009 na sumu 1.682.967,40 Sk. Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom súdu prvej inštancie šesť krát, vždy po zrušení odvolacím súdom, naposledy uznesením č. k. 5Obo/21/2015-437, 5Obo/23/2015-437 zo dňa 29. novembra 2016.

3. V ostatnom rozhodnutí odvolacieho súdu tento uviedol, že vo veci nebolo vykonané dostatočné dokazovanie, nebol rešpektovaný právny názor odvolacieho súdu a tiež, že napadnutý rozsudok nebol dostatočne a správne odôvodnený. Súd prvej inštancie nevykonal potrebné dokazovanie najmä na určenie výšky príslušenstva pohľadávky i prípadným znaleckým dokazovaním, pričom nereagoval v odôvodnení svojich rozhodnutí na námietku premlčania zo strany žalovaného 1/ a 2/ riadnym zdôvodnením, a tiež v nich nebolo uvedené vymedzenie obdobia, za ktoré patrí žalobcovi zmluvný úrok a počiatok doby omeškania a splatnosť úveru. Tiež nevysvetlił, prečo nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaných 1/ a 2/ o splatnosti úveru ku dňu zániku podnikateľského oprávnenia žalovanej 1/. V poslednom odvolacom rozhodnutí sa odvolací súd zaoberal i námietkou nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu. Poukázal na odvolacie rozhodnutie č. k. 5Obo/16/2012-287 zo dňa 29. februára 2012, v ktorom Najvyšší súd SR uzavrel, že postúpenie pohľadávky z pôvodného žalobcu na spoločnosť Credit Clearing Center, a. s. je platné, i keď je v ňom predmetná pohľadávka nepresne označená číslom zmluvy, pretože žalovaní 1/ a 2/ nemali s pôvodným žalobcom žiaden iný úverový vzťah a preto si boli vedomí, o akú pohľadávku ide. Navyše sa o postúpení pohľadávky dozvedeli najneskôr 24. marca 2005, kedy im bolo doručené uznesenie o zmene účastníka na strane žalobcu, pričom túto skutočnosť nenamietali a odvolanie proti uzneseniu nepodali. Vyslovil právny názor, že námietka žalovaného 1/ a 2/ o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu nie je dôvodná.

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatuje, že pokiaľ žalobca príslušenstvo pohľadávky vyčíslił až v roku 2006, nemožno to považovať za nový nárok, ani to pripísať na ťarchu žalobcu, nakoľko do tohoto termínu nebol súdom na presnú špecifikáciu príslušenstva pohľadávky vyzvaný. Splatnosť úveru nastala 23.03.1995 zánikom podnikateľského oprávnenia žalovanej 1/ v zmysle čl. VI bod. 4 úverovej zmluvy zo dňa 02.12.1992. Zároveň bol žalobca vyzvaný, aby príslušenstvo pohľadávky riadne vyčíslił s uvedením výšky úroku a súm za jednotlivé obdobia s tým, že úrok z úveru môže požadovať len do splatnosti úveru, čo tento učinil podaním doručeným súdu 28.06.2017 aj s návrhom na zmenu žaloby, ktorá spočívala v upresnení žalobného petitu, v ktorom požaduje uložiť povinnosť tak, že žalovaní sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 46.854,35 eur. Keďže došlo aj k čiastočnému späťvzatiu žaloby v časti uplatneného 28% úroku z úveru a žalovaní súhlasili s takýmto späťvzatím, súd konanie o zaplatenie 28% úroku z úveru zastavil podľa § 144 až 146 CSP.

5. Podľa súdu prvej inštancie predmetom žaloby bol nárok na zaplatenie nesplatenej časti úveru poskytnutého právnym predchodcom žalobcu a návrh na zaplatenie úrokov z úveru a úrokov z omeškania z úverovej zmluvy zo dňa 02.12.1992 uzavretej na dobu určitú do 20.09.1996. Podľa čl. VI bod 4. veta posledná, úver mal byť splatný ihneď, ak prestane podnik vykonávať činnosť, ktorá bezprostredne súvisí s úverovým objektom, vrátane zániku oprávnenia podnikateľskej činnosti. Keďže 23.3.1995 zaniklo podnikateľské oprávnenie žalovanej 1/, poskytnutý úver sa stal 23.03.1995 splatným. V priebehu konania si žalobca uplatnil záložné právo na nehnuteľnosť a túto predal 17.04.1997, a následne vzal žalobu v časti istiny späť, a súd konanie v tejto časti zastavil.

6. Súd prvej inštancie neuznal námietku premlčania príslušenstva pohľadávky vznesenú žalovanými, nakoľko príslušenstvo pohľadávky, i keď bez presnej špecifikácie, bolo uplatnené pri podaní žaloby. Žalovaní sa k ostatnej špecifikácii žalobcu vyjadrili až na pojednávaní konanom dňa 18.10.2017, kde tento nárok opätovne popreli. Okrem iného vytýkali, že žalobca výťažok z predaja nehnuteľností započítal len do istiny, pričom mal predovšetkým toto započítať len do príslušenstva pohľadávky. Taktiež namietali, že žalobca nepristupoval k poskytnutému úveru s náležitou odbornou starostlivosťou a neprikročil pri nesplácaní úveru k odstúpeniu od zmluvy v zmysle ust. § 506 OBZ, ako aj poukázali na zohľadnenie spotrebiteľského charakteru žalovaného 2/ ako nepodnikateľa. S týmito námietkami sa súd nestotožnil. Uviedol, že nebolo povinnosťou žalobcu pri predaji nehnuteľností výťažok použiť predovšetkým na úroky, a žalovaní ani túto skutočnosť nenamietali.

7. K námietke žalovaných o rôznych sadzbách úroku z úveru konštatoval jej nedôvodnosť a s poukazom na ust. čl. I zmluvy, v ktorom je uvedená úroková sadzba plus 4,5% nad základnú sadzbu (sadzba úrokov z úverov stanovená SŠTSP v rámci maximálnych hodnôt stanovených ŠBČS) ročne s lehotou splatnosti 20.9.1996. To znamená, že úroky sa určovali ročne a Štátna banka Československa (ŠBČS) ročne určovala i maximálne hodnoty, podľa ktorých Slovenská štátna sporiteľňa (SŠTSP) určovala sadzby úrokov a podľa toho v zmysle zmluvy sa úroková sadzba navyšovala o dohodnutých 4,5%.

8. Žalobca vo svojej špecifikácii zo dňa 26.6.2017 uviedol, že žalovaní zaplatili len tri splátky a 17.4.1997 bola splatená celá žalovaná istina. Tiež uviedol, že úver sa úročil úrokom 15,5 % p.a. od 02.12. do 31.12.1992, 17,5% p.a. od 01.01.1993 do 14.10.1993 a 19% p.a. od 15.10.1993 do 20.09.1996 a takto vyčíslil za jednotlivé mesiace úrok z úveru, s uvedením výšky sumy a úrokovej sadzby za jednotlivé mesiace od 31.12.1992 do 20.09.1996, čo bol dátum zmluvnej splatnosti úveru. Keďže súd prvej inštancie dospel k názoru, že úroky z úveru si možno uplatniť len do splatnosti úveru, splatnosť úveru nenastala podľa zmluvy dňa 20.09.1996, ale dňa 23.03.1995 zánikom podnikateľského oprávnenia žalovanej 1/ v súlade s čl. VI bod 4. - veta posledná úverovej zmluvy. Preto z vyčíslenej špecifikácie úrokov zo zmluvy nemá žalobca nárok po splatnosti úveru na úroky v sume 16.789,43 eur a preto v tejto časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vo zvyšku v sume 20.186,99 eur úrokov z úveru túto priznal a tiež žalobcovi priznal nárok na zaplatenie úrokov z omeškania v sume 7.119,26 eur. Priznaný úrok z omeškania, uplatnený v sadzbe 28%, súd prvej inštancie odôvodnil tým, že sadzbu znížil na 20% v súlade s ust. § 369 ods. 1 a § 502 ods. 1 ObZ účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy.

9. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, na základe ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keďže v tomto konaní mal žalobca neúspech len nepatrný (zamietnutie nároku na úroky v pomere k uplatnenej istine), súd mu priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

10. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podali prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie obaja žalovaní a žiadali žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Odvolanie odôvodnili podľa § 365 CSP písm. d), f) a h), že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a napokon, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Podľa odvolateľov sa súd prvej inštancie neriadil vyslovenými právnymi závermi odvolacieho súdu v ostatnom zrušujúcom rozhodnutí a prekročil žalobný návrh a prisúdil viac, než čoho sa žalobca domáhal. Konaním súdu prvej inštancie došlo k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom, pretože rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne. V odôvodnení úplne absentuje, ako súd vec právne posúdil, súd sa nevysporiadal so skutočnosťami tvrdenými žalovanými a rozhodnutie v podstate neodôvodnil, len prevzal špecifikáciu pohľadávky doručenu žalobcom, hoci žalovaní kvalifikovane túto rozporovali.

12. Výrok rozsudku v druhej časti je nepreskúmateľný, nakoľko z neho nie je zrejmé, titulom akých hmotných práv je suma priznaná, z odôvodnenia prvostupňového súdu nie je zrejmé, čo pokladal súd za žalobcom uplatnený nárok na úroky, ani suma týchto úrokov, keďže žalobca si týmto titulom počas konania uplatňoval rôzne sumy. Z odôvodnenia nie je zrejmé, ako súd došiel k záveru, že nárok nie je

premlčaný, nie je zrejmé, z akých dôvodov súd neprihliadol na námietku, že zo žaloby nevyplýva návrh na priznanie nároku spoločne a nerozdielne voči obom žalovaným, dokonca z celého textu žaloby vyplýva, že táto sa týka len žalovanej 1/.

13. Súd prvej inštancie sa teda nevysporiadal s námietkou premlčania, námietkou nesprávneho započítania výťažku z realizácie záložného práva, pasivity žalobcu vo vzťahu k realizácii práva na odstúpenie od zmluvy, nesprávneho hodnotenia dôkazov vo vzťahu k uplatnenému úroku a vo vzťahu k späťvzatiam vykonaným žalobcom. Poukázali na to, že rozsudok je v tomto zmätočný, nakoľko existuje rozpor medzi výrokovou časťou I. a II. Ak súd konanie o 28% úroku z úveru zastavil, nemohol týmto titulom priznať plnenie žalovanému ani čiastočne v percentuálnych sadzbách v rozpätí od 15% do 19%.

14. Odvolatelia poukázali na to, že počas celého konania spochybňovali jednak oprávnenosť príslušenstva a jednak jeho výšku. Z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, ako súd dospel k sume 20.186,99 eur titulom nároku na úroky z úveru, ani ako dospel k sume 7.119,26 eur titulom nároku na úroky z omeškania, ani pod hypotézu ktorej právnej normy podriadil súd priznaný nárok tak, aby bolo možné z konkrétnej právnej normy vyvodiť plnenia, prípadne určiť, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je.

15. V súvislosti s povinnosťou súdu vysporiadať sa so vznesenou námietkou premlčania poukázali na zmätočnosť žalobného petitu, od ktorého sa v konaní uplatnené nároky odvíjajú, keď z jeho znenia nebolo zrejmé, okrem presne vyčíslenej istiny, o aký druh požadovaného príslušenstva k istine ide, za aké časové rozpätie sa nárok uplatňuje, z akého hlavného záväzku sa pri jeho uplatnení vychádzalo a z čoho pozostávala suma žalovaného príslušenstva. Pokiaľ k ustáleniu nárokov došlo až podaním žalobcu doručeným súdu dňa 17.02.2009, jeho nárok už bol premlčaný dokonca v objektívnej desaťročnej lehote podľa § 408 ods. 1 ObZ. Odvolatelia s poukazom na jednotlivé špecifikácie žalobcu zdôraznili ich nepreskúmateľnosť a nedôvodnosť takto vznesených nárokov.

16. Právo na úroky z omeškania začalo plynúť od 24.03.1995 a premlčalo sa v štvorročnej premlčacej lehote podľa § 397 ObZ ku dňu 24.03.1999, najneskôr však uplynutím desaťročnej premlčacej lehoty 24.03.2005. V súvislosti so zmluvným úrokom sa tento premlčal najneskôr 24.03.1999, keďže existoval len za obdobie od 02.12.1992 (deň poskytnutia úveru) do zániku podnikateľského oprávnenia dňa 23.03.1995. Počas celého konania boli druhy príslušenstva, dokonca nároky, ktoré vôbec netvorili príslušenstvo, uplatňované zo strany žalobcu rôzne, bez zdôvodnenia v čom spočívali tieto rozdiely.

17. Nesprávny a nedostatočne právne odôvodnený je názor súdu prvej inštancie, že nebolo povinnosťou žalobcu ako záložného veriteľa výťažok z predaja zálohu použiť (započítať) prvotne na príslušenstvo a až následne na istinu. Odvolatelia poukázali na § 330 ObZ, podľa ktorého pohľadávka pôvodného žalobcu a zároveň v tom čase záložného veriteľa v časti 1.865.000,- Sk, t. j. 61.906,65 eur, zanikla splnením. t. j. prijatím výťažku z predaja, k čomu došlo dňa 17.04.1997 s poukazom na podanie samotného žalobcu zo dňa 14.05.1997. Pohľadávka žalobcu po výšku 61.906,65 eur zanikla ku dňu 17.04.1997, čo v konaní nebolo sporné.

18. Následne žalobca realizoval v sporovom konaní jednostranný dispozitívny úkon strany sporu a podaním zo dňa 14.05.1997 zobral žalobný návrh v časti istiny, t. j. 61.906,65 eur (1.865.000,- Sk), na ktorú časť si prijaté plnenie započítal, späť. O tomto späťvzati rozhodol súd rozsudkom zo dňa 13.01.2006 a v tejto časti konanie zastavil.

19. Z podania žalobcu zo dňa 14.05.1997 ďalej vyplýva, že ku dňu čiastočného zániku pohľadávky po výšku 1.865.000,- Sk, t. j. 61.906,65 eur, príslušenstvo pohľadávky predstavovalo sumu 1.700.127,30 Sk, t. j. 56.433,88 eur. Rozhodným pre posúdenie, v ktorej časti pohľadávka v zmysle zákona zanikla, je fakt, že dlžníci - žalovaní, prejav smerujúci k určeniu spôsobu započítania v čase prijatia výťažku z predaja žalobcom nevykonali. V súlade s § 330 ObZ žalobcova pohľadávka zanikla splnením v časti príslušenstva po výšku 56.433,88 eur a v časti istiny po výšku 5.472,77 eur.

20. Rozhodnutím súdu o zastavení konania v tejto časti tak prestal byť nárok na zaplatenie istiny

predmetom konania. Podľa názoru odvolateľov súd túto skutočnosť nezohľadnil len z dôvodu, že žalovaní dali k späťvzatiu súhlas. Pasivitu v tomto prípade však nemožno pokladať za aktívne prejavenie vôle dlžníka určiť, na ktorú časť záväzku má byť prijaté plnenie započítané. Následný postoj k veci, po realizácii výkonu záložného práva, aj keby ho žalovaní aktívne vyjadrili, by bol vzhľadom na zaniknutú pohľadávku v časti podľa zákonnej zásady v § 330 ods. 2 ObZ právne irelevantný. Navyše boli ako záložcovia povinní podľa § 151m OZ ods. 4 strpieť výkon záložného práva realizovaný záložným veriteľom, t.j. žalobcom. Keďže nárok na príslušenstvo po výšku 56.433,88 eur zanikol splnením, s poukazom na § 330 ods. 1 ObZ pri výkone realizácie záložného práva žalobcu, takýto neexistujúci právny nárok ku dňu rozhodovania súdu nie je možné žalobcovi priznať.

21. Súd neprihliadol na dôkazy súvisiace s výkonom záložného práva preukazujúce konanie pôvodného žalobcu na škodu žalovaných a takýto výkon práva by v súlade s § 265 Obchodného zákonníka nemal požívať právnu ochranu. Napokon vo svojom odvolaní napadli výrok o náhrade trov konania, ktorý absolútne nezohľadnil len čiastočný úspech žalobcu v konaní, ktorý bol neúspešný v časti 28%-ných úrokov z úveru, ďalej v časti, v ktorej bolo konanie zastavené (čo doposiaľ nebolo realizované), v časti riadnych úrokov z úveru, ktoré boli zamietnuté a v časti úrokov z omeškania v požadovaných 28% z jednotlivých splátok úveru po výšku 44.138,91 eur, v časti úrokov z omeškania vo výške 8%, o ktorú časť znížil súd prvej inštancie nárok po výšku 2.758,67 eur, v časti doteraz nevyčíslených úrokov z omeškania zo zmluvných 28%-ných úrokov a v časti poplatkov, ktoré žalobca vzal späť. S poukazom na dĺžku konania a sociálne postavenie žalovaných žiadal zohľadniť dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

22. Odvolatelia žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalovaným 1/ a 2/ prizná právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

23. K odvolaniu žalovaných sa vyjadril žalobca a poukázal na to, že uviedol, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s ostatným zrušujúcim rozhodnutím najvyššieho súdu a jeho rozhodnutie je právne a vecne správne. Najvyšší súd SR ako súd odvolací vyslovil svoj právny názor, a to, že súd prvej inštancie nevykonal potrebné dokazovanie najmä na určenie výšky príslušenstva pohľadávky, nereagoval v odôvodnení na námietku premĺčania vznesenú žalovanými, nezdôvodnil, prečo nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaných o splatnosti úveru ku dňu zániku podnikateľského oprávnenia žalovanej. V tomto uznesení sa odvolací súd taktiež zaoberal námietkou žalovaných týkajúcou sa aktívnej legitimácie žalobcu, pričom poukázal na už vyslovené závery v rozhodnutí zo dňa 29.02.2012, v ktorom najvyšší súd uzavrel, že postúpenie pohľadávky z pôvodného žalobcu na spoločnosť Credit Clearing Center, a. s. je platné.

24. K námietke odvolateľov, že výroková časť II. rozsudku je nepreskúmateľná, uviedol, že súd prvej inštancie v odôvodnení napádaného rozsudku uviedol, z čoho priznaná suma pozostáva (riadne úroky vyčíslené ku dňu splatnosti úveru, t. j. ku dňu zániku podnikateľského oprávnenia vo výške 20.186,99 eur a úroky z omeškania v sume 7.119,26 eur). Výrok je v spojení s výrokom č. II zrozumiteľný, nakoľko suma, ktorú majú žalovaní zaplatiť, je presne vyčíslená. K námietke, že z odôvodnenia nie je zrejmé, čo pokladal súd za žalobcom uplatnený nárok čo do úrokov zo zmluvy, poukázal na odôvodnenie rozhodnutia, kde súd uviedol, že vychádzal zo žalobcom predloženej špecifikácie zo dňa 26.06.2017, kde žalobca jasne, prehľadne a zreteľne špecifikoval uplatnený nárok. Súd dostatočne odôvodnil aj závery týkajúce sa nepremĺčania nároku uplatneného v konaní.

25. V súvislosti z vysloveným názorom žalovaných, že bolo povinnosťou žalobcu ako záložného veriteľa výťažok z predaja zálohu použiť prvotne na príslušenstvo a až následne na istinu, poukázal na to, že žalovaní uhradili istinu a týmto uznávacím prejavom (nakoľko k nemu došlo po podaní žaloby) vyjadrili, že nárok na zaplatenie zo strany žalobcu nepopierajú. Súhlasili so späťvzatím žaloby čo do istiny, z čoho vyplýva, že so spôsobom započítania výťažku prejavili súhlas. Žalobca poprel, že by z jeho strany dochádzalo k účelovému naťahovaniu sporu a k úkonom na škodu žalovaných. V súvislosti s náhradou trov konania žiadal neprihliadať na dôvody hodné osobitného zreteľa, keďže takéto na strane žalovaných

nie sú dané.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) podľa § 470 ods. 1, 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie, po nariadení pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 CSP, viazaný rozsahom odvolania, odvolacími dôvodmi a zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie (§ 379, § 380 ods. 1, § 383 CSP), prejednal odvolanie a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných je dôvodné.

27. Úvodom najvyšší súd uvádza, že je funkčne príslušný na prejednanie odvolaní proti rozsudkom krajských súdov, ktoré vo veci konali a rozhodovali ako súdy prvej inštancie. Uvedené platí napriek skutočnosti, že právna úprava Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 výslovne neupravuje funkčnú príslušnosť najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (viď ustanovenie § 10 ods. 2 OSP) s výnimkou konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (viď ustanovenie § 31 ods. 2 CSP). V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP, v zmysle ktorého konania začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončia súdy, na ktorých sa konanie začalo. Uvedené znamená, že konanie, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 na krajskom súde ako súde prvej inštancie, sa na tomto súde dokončí podľa Civilného sporového poriadku. Táto istá zásada platí aj pre štádium odvolacieho konania, že pokiaľ podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie rozhodoval najvyšší súd, tak je najvyšší súd odvolacím súdom vo veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd ako súd prvej inštancie, aj podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

28. Zároveň tento záver vyplýva aj z aplikácie čl. 4 Základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, ako aj z ustanovenia § 34 CSP v spojení s ustanovením § 31 ods. 2 CSP. V ustanovení § 31 ods. 2 CSP je výslovne upravená funkčná príslušnosť najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu proti rozhodnutiam krajských súdov vydaným v sporoch o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach. Z uvedeného vyplýva záver, že aj v ďalších veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd ako súd prvej inštancie podľa predpisov účinných do 30. júna 2016, rozhoduje o odvolaniach najvyšší súd (rovnako viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 11. júla 2017, sp. zn. 3Obo/18/2017).

29. Predmetom konania bolo rozhodnutie o žalobe žalobcu ako právneho nástupcu pôvodného žalobcu Slovenskej sporiteľne, a. s. Bratislava, o zaplatenie príslušenstva pohľadávky spočívajúcej v poskytnutom úvere.

30. Aj s poukazom na § 390 CSP, keď už vo veci nenastala zmena skutkového stavu, a na vyjadrenia strán k rozhodujúcemu ustanoveniu, ktorého aplikácia v spore je nevyhnutná a určujúca pre jeho riešenie, odvolací súd konštatuje, že nebol dôvod, ani procesná možnosť, vec zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie a odvolací súd pristúpil k prejednaniu veci.

31. Vzhľadom na obsah odvolacích námietok pristúpil odvolací súd k aplikácii ust. § 382 CSP, kedy ustálil, že na vec sa vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, a to ust. § 330 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka a vyzval obe strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

32. Žalovaní poukázali vo svojom vyjadrení na obsah odvolania a žiadali pri aplikácii tohto zákonného pravidla žalobu zamietnuť.

33. Žalobca s odkazom na ustálenú judikatúru (ZSP 66/2004) žiadal rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť, keďže predmetné zákonné pravidlo nemožno na prejednávajúcu vec aplikovať.

34. Odvolací súd vec prejednal na pojednávaní dňa 17. októbra 2018 za osobnej prítomnosti právnych zástupcov strán a po ich vypočutí, oboznámení obsahu spisu a bez potreby vykonania ďalšieho dokazovania, ktoré ani stranami navrhované nebolo, dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť a konanie v časti zastaviť a vo zvyšku žalobu zamietnuť.

35. Odvolací súd pre jednoznačnosť a zrozumiteľnosť záverov, smerujúcich k potrebe zamietnuť žalobu, rekapituluje priebeh konania a zdôrazňuje podstatné momenty súvisiace s obranou žalovaných nasledovne:

36. Žalobným návrhom zo dňa 02.01.1996 sa domáhal žalobca Slovenská sporiteľňa a. s., Bratislava uloženia povinnosti označenému žalovanému Viole Jakobovej a manž. Ladislavovi ako záložcovi, zaplataenia „čiasťky vo výške 1.865.460,- Sk s 28% úrokom z omeškania pre jednotlivé splátky od termínu ich splatnosti do zaplataenia, zmluvné úroky 19%-né v súlade s úverovou zmluvou vč. vyrubených úrokov z omeškania vo výške 20% pre tieto zmluvné úroky od 23.12.1995 do zaplataenia, trovy konania do 3 dní“ (čl. 3 spisu).

36.1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. Z-2-43Cb/1/96-94 zo dňa 13.01.2006, prvým v poradí, v prvom výroku konanie do výšky 1.865.460,-Sk zastavil, druhým výrokom zaviazal žalovaných zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 1.700.127,30 Sk a trovy konania. Odvolací súd uznesením č. k. 1Obo/66/2006-118, zo dňa 29.11.2007, napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil z dôvodu, že rozhodnutie krajského súdu bolo neúplné, vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a jeho záver o opodstatnenosti vymáhaného nároku bol predčasný a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

36.2. V poradí druhým rozsudkom č. k. Z-2-43Cb/1/1996-205 zo dňa 23.03.2010, krajský súd žalobu v prvom výroku zamietol, druhým výrokom rozhodol, že žiaden účastník nemá právo na náhradu trov konania. Odvolací súd uznesením č. k. 5Obo/73/2010-218, zo dňa 29.11.2010, rozhodnutie krajského súdu opätovne zrušil a vec mu vrátil z dôvodu, že je potrebné, aby sa súd prvej inštancie zaoberal výškou príslušenstva pohľadávky aj prostredníctvom znaleckého dokazovania.

36.3. Po vrátení veci Krajský súd v Bratislave tretím rozsudkom č. k. Z-2-43/1/1996-263, zo dňa 07.12.2011, v prvom výroku žalobu opäť zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovaným trovy konania a právneho zastúpenia. Odvolací súd uznesením č. k. 5Obo/16/2012-287 zo dňa 29.02.2012, napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil, pretože z dôvodu absencie odôvodnenia bol rozsudok krajského súdu nepreskúmateľný.

36.4. Následne Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. Z-2/43Cb/1/1996-29, zo dňa 24.05.2012 (štvrtý v poradí), v prvom výroku zaviazal žalovaných na zaplataenie pohľadávky vo výške 51.207,24 Eur, druhým výrokom určil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Odvolací súd uznesením č. k. 5Obo/59/2012-318, zo dňa 09.04.2013, napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie opätovne z dôvodu nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia.

36.5. V poradí piatym rozsudkom Krajský súd v Bratislave č.k. Z-2-43Cb/1/1996-339, zo dňa 18.07.2013, v prvom výroku žalobu zamietol, druhým výrokom zaviazal žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania. Odvolací súd uznesením č. k. 5Obo/40/2013-349 napadnutý rozsudok opätovne zrušil a vec vrátil krajskému súdu z dôvodu, že aj napriek poučeniu odvolacím súdom súd prvej inštancie nedoplňil dokazovanie v naznačenom smere, a ani nevysvetlil z akých dôvodov toto nedoplňil.

36.6. Po vrátení vecí krajský súd šiestym rozsudkom č. k. Z-2-43Cb/1/1996-410, zo dňa 05.03.2015, rozhodol tak, že žalovaní sú povinní zaplatiť žalobcovi sumu 51.507,24 eur titulom príslušenstva pohľadávky. Druhým výrokom rozhodol, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. Napadnutý rozsudok odvolací súd uznesením č. k. 5Obo/21/2015-437 a č. k. 5Obo/23/2015-437 zo dňa 29.11.2016 zrušil a vrátil krajskému súdu z dôvodu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné, tiež preto, že sa

súd prvej inštancie neriadil názorom a pokynmi odvolacieho súdu vyjadrenými v predchádzajúcich zrušujúcich uzneseniach.

36.7. Posledným, v poradí siedmym, týmto odvolaním napadnutým rozhodnutím, je rozsudok č. k. Z-2-43cb/1/1996-470 zo dňa 18.10.2017.

37. V konaní je nesporným, že medzi stranami došlo k platnému uzavretiu zmluvy o úvere, k uzavretiu záložnej zmluvy, na základe ktorej bolo toto právo veriteľom realizované, ako aj je nesporným, že výtťažok z dražby si veriteľ započítal bez predchádzajúceho súhlasu dlžníka na istinu. V konaní sa doposiaľ súdy vysporiadali najmä s procesnými námietkami súvisiacimi s pasívnou vecnou legitimáciou žalovaného 2/, ktorá je rovnako daná jeho označením ako v žalobnom návrhu síce nepresne bez priameho označenia ako žalovaného, avšak z doplnenia návrhu zo dňa 21.10.1996 (v spise nesprávne chronologicky zaradené podanie až na čl. 176), je jeho pozícia ako žalovaného 2/ jednoznačne daná (vo vzťahu k označeniu účastníka konania pre účely založenia jeho pozície ako strany v konaní pri aplikácii objektívneho testu vychádzajúc z obsahu žalobného návrhu v spojení s následnou úpravou žaloby odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 188/2017 z 10.11.2017, podľa ktorého pokiaľ je aj nedostatočne označená strana v žalobnom návrhu, konajúce súdy nesmú zvoliť výklad takéhoto úkonu pre účastníka najmenej priaznivý a musia sa snažiť nedostatky odstrániť tak, aby nedošlo k ujme na právach žalobcu). Ďalej je z rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 5Obo/16/2012-287 zo dňa 29.februára 2012 jednoznačne daný právny názor, že je daná aj nástupnícka línia súčasného žalobcu a jeho aktívna vecná legitimácia v spore je považovaná za danú a vo vzťahu k postúpeniam pohľadávky nepochybná.

38. Sporným je doposiaľ právo žalobcu uplatňovať si, po späťvzati istiny, voči žalovaným nárok spočívajúci v príslušenstve pohľadávky, ktorá vznikla z úverovej zmluvy, pričom svojimi návrhmi žalovaní toto právo spochybnili aj poukazom na zákonné pravidlo obsiahnuté v ust. § 330 ObZ. Toto ustanovenie súd prvej inštancie doposiaľ neaplikoval, napriek tomu, že pred ním už bola táto námietka vznesená.

39. Podľa us. § 497 Obchodného zákonníka účinného ku dňu uzavretia úverovej zmluvy dňa 1.12.1992 (ďalej ObZ) sa zmluvou o úvere zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

40. Podľa ust. § 330 odsek 1 Obchodného zákonníka účinného ku dňu uzavretia úverovej zmluvy ak má veriteľovi splniť ten istý dlžník niekoľko záväzkov a poskytnuté plnenie nestačí na splnenie všetkých záväzkov, je splnený záväzok určený pri plnení dlžníkom. Ak dlžník neurčí, ktorý záväzok plní, je splnený záväzok najskôr splatný, a to najprv jeho príslušenstvo. Podľa odseku 2 pri plnení peňažného záväzku sa započíta platenie najprv na úroky a potom na istinu, ak dlžník neurčí inak.

41. Odvolací súd v súvislosti s aplikáciou citovaného zákonného pravidla, ktorého sa žalovaní domáhali a ich návrhu tak bolo treba vyhovieť, poukazuje na závery formulované odbornou literatúrou, podľa ktorej záväzok, na ktorý sa poskytnuté plnenie bude započítavať, musí dlžník určiť najneskôr v momente plnenia. Ak tak neurobí, platí pravidlo uvedené v druhej vete (Patakyová a kol.: Obchodný zákonník. Komentár. C. H. Beck Praha, 2016, 5. vydanie, str. 1183; obdobne komentár k § 330 Ovečková a kol.: Veľký Komentár Obchodný zákonník, Wolters Kluwer, 2017). Ustanovenie odseku 2, hoci sa týka špecificky peňažných záväzkov, vyjadruje rovnaké pravidlo ako druhá veta odseku 1 všeobecne pre všetky záväzky (keďže úroky sú súčasťou príslušenstva), a preto je nadbytočné. V tejto súvislosti možno odkázať aj na judikatúru, z ktorej vyplýva, že ak dlžník zaplatí po začatí konania svoj dlh vo výške uplatnenej žalobou, bez ďalšieho tým určil, že platenie sa má započítať na žalobou uplatnenú istinu a úroky (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 8/2003, publikované v ZSP 66/2004; výslovne však z citovaného rozhodnutia, považovaného za ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, nevyplýva postup aplikovateľný vo veci prejednávanej).

42. Následnosť započítavania peňažného plnenia znamená, že pokiaľ dlžník neurčí najneskôr v momente plnenia inak, potom sa najskôr započítava na príslušenstvo (úroky, úroky z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky) záväzku.

43. Najvyšší súd však už vo svojej rozhodovacej praxi zaujal závery aplikovateľné na vec prejednávanú a tieto musel zohľadniť aj pri rozhodovaní vo veci prejednáwanej. Tu poukazuje odvolací súd na už vyslovený záver najvyššieho súdu formulovaný v uznesení č. k. 1Obo/45/2012, podľa ktorého pri plnení záväzku formou použitia výťažku dražby (vo veci prejednáwanej analogicky pri realizácii záložného práva veriteľa predajom zálohu priamo veriteľom) na uhradenie dlhu podľa ust. § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka právo na určenie spôsobu započítania dlžníkovi neprináleží. Právo rozhodovať o spôsobe použitia peňažného plnenia na dlh patrí dlžníkovi len v prípade dobrovoľného plnenia dlhu. Vzhľadom na to, že nešlo o dobrovoľné, ale nútené plnenie realizáciou záložného práva veriteľa, je potrebné na spôsob použitia takto získaných prostriedkov použiť všeobecnú úpravu formulovanú ustanovením odseku 1 citovaného ustanovenia. Od týchto záverov nemá dôvod najvyšší súd odkloniť sa postupom podľa § 48 CSP, a vzhľadom na obranu žalovaných v uvedenom smere, túto námietku akceptoval a zákonné pravidlo v zmysle naznačenej interpretácie aplikoval.

44. Pohľadávka pôvodného žalobcu, a zároveň v tom čase záložného veriteľa, v časti 1.865.000,- Sk, t. j. 61.906,65 eur, zanikla prijatím výťažku z predaja, pri ktorom sa realizovalo záložné právo zabezpečujúce pohľadávku žalobcu, čo medzi stranami nebolo sporné. Z právneho hľadiska je zároveň zrejmé, že nedošlo k zániku zmluvy samotnej odstúpením alebo iným úkonom jednostranným či dvostranným, teda prijaté plnenie je plne v režime právnej úpravy Obchodného zákonníka ako obchod absolútne, kedy aplikácia hoc aj dispozitívneho pravidla, má charakter prednosti pred aplikáciou lex generalis (t.j. OZ), keďže dispozitívne pravidlo sa aplikuje automaticky pre prípad absencie úpravy odlišnej v zmluvnom dojednaní. Zmluva o úvere medzi stranami žiadnu osobitnú úpravu započítania pohľadávok neobsahuje. Takýto zákonný spôsob započítania (platenie najprv na úroky a potom na istinu) a následný zánik práva na zaplatenie príslušenstva, nemožno modifikovať samostatným, jednostranným následným rozhodnutím veriteľa, tu zrejme motivovaným aj neurčitou príslušenstva, ktoré ani v žalobnom návrhu nevedel presne vyčísliť, a učinil tak až v podaní o niekoľko rokov. K prijatiu výťažku z predaja podľa podania žalobcu zo dňa 14.05.1997, došlo dňa 17.04.1997, a jeho pohľadávka do výšky 61.906,65 eur tak zanikla ku dňu 17.4.1997.

45. Následne žalobca jednostranným dispozitívnym úkonom vzal žalobný návrh v časti istiny (ako sám toto započítanie identifikoval) vo výške t. j. 61.906,65 eur (1.865.000,-Sk) späť podaním zo dňa 14.05.1997. O tomto späťvzátí rozhodol súd v rozsudku zo dňa 13.1.2006, v prvej časti výroku, a v tejto časti konanie zastavil.

46. Z podania žalobcu zo dňa 14.05.1997 vyplýva, že ku dňu čiastočného zániku pohľadávky po výšku 61.906,65 eur, tvorilo príslušenstvo pohľadávky sumu 1.700.127,30 Sk. t. j. 56.433,88 eur, na ktorej úhrade zotrval. Rozhodným pre posúdenie, v ktorej časti pohľadávka zanikla je skutočnosť, že dlžník (t. j. žalovaní 1/ s 2/) prejav smerujúci k určeniu spôsobu započítania v čase prijatia výťažku z predaja žalobcom nevykonali, a s poukazom na vyššie uvedené ani vykonať nemohli, keďže v prípade núteného plnenia nastupuje zákonná úprava. Toto právo prináleží výlučne dlžníkovi, zákon neprípúšťa možnosť jednostranného úkonu veriteľa, ktorý by mohol zmeniť zákonné pravidlo. Pohľadávka v časti príslušenstva tak zanikla, a teda jej uplatňovanie v konaní po momente jej zániku je neprípustné (žalobcova pohľadávka momentom prijatia výťažku dražby veriteľom zanikla v časti príslušenstva po výšku 56.433,88 eur a v časti istiny po výšku 5.472,77 eur).

47. Pokiaľ veriteľ vlastným dispozitívnym úkonom urobil predmetom konania po späťvzátí dňa 15.05.1997 len príslušenstvo, ktoré však momentom započítania ex lege zaniklo, treba prisvedčiť námietke žalovaných, že žalobu treba ako celok zamietnuť, po zohľadnení jednotlivých späťvzátí tak, ako to odvolací súd po udelení súhlasu žalovaných vykonal.

48. Vo vzťahu k námietke vznesenej na odvolacom pojednávaní žalobcom ohľadom potreby aplikácie

zásady a *minor ad maius* vo vzťahu k veriteľovi a jeho právu rozhodnúť o spôsobe započítania odvolací súd uzavrel, že takáto argumentácia je neaplikovateľná na posudzovaný vzťah z dôvodu, že k zániku práva dlžníka rozhodovať o spôsobe započítania došlo plnením dlhu na základe núteného výkonu záložného práva, kedy je následne aplikovateľný výlučne zákonný režim, a to režim Obchodného zákonníka. Medzi stranami ide o zmluvný vzťah z úverovej zmluvy zabezpečenej záložným právom, pričom celý kontext predmetného ustanovenia (§330 ObZ) počíta aj so situáciami, kedy rozlišuje medzi plnením na zabezpečené a nezabezpečené záväzky. Pokiaľ teda išlo o záväzok zabezpečený, a tento bol realizovaný predajom predmetu zálohu, išlo o vzťah založený na základe Obchodného zákonníka, pričom realizácia záložného práva prebiehala podľa ešte v danom čase platnej právnej úpravy obsiahnutej v § 299 ObZ („niektoré ustanovenia o záložnom práve“, účinné do 31.12.2002). Tento režim je potrebné vzťahovať aj na posudzovanie spôsobu započítania plnenia získaného realizáciou záložného práva. Odsek 2 ustanovenia § 330 výslovne hovorí o započítaní plnenia najskôr na príslušenstvo, kedy pojem započítanie je vždy aplikovaný na pohľadávky, ktoré možno uplatniť na súde bez ohľadu na to, či plnenie má charakter núteného alebo dobrovoľného výkonu. Aj plnenie formou realizácie záložného práva, na ktoré dal dlžník súhlas, je plnením dlžníka na splnenie jeho dlhu zo záväzku založeného zmluvou o úvere.

49. Pokiaľ poukazoval žalobca na zneužitie práva tým, že došlo k namietaniu takejto skutočnosti žalovanými až v odvolaní, odvolací súd poznamenáva, že túto námietku žalovaní vzniesli už v konaní pred súdom prvej inštancie. Z obsahu jednotlivých podaní a predchádzajúcich rozhodnutí je zjavné, že obrana žalovaných bola založená vždy na reakcii na príslušné vyčíslenie nároku, pričom tento popierali ako s odkazom na premĺčanie, tak neexistenciu dlhu pre neunesenie dôkazného bremena žalobcu o obsahu nároku, ktorý si v konaní uplatňuje. To, že obsah uplatneného nároku po späťvzatí istiny bol sporným po celý čas konania, je zjavné zo spôsobu vyčísľovania požadovaného príslušenstva žalobcom, rôznym spôsobom jeho vyčíslenia (rôzne uvádzané obdobia a aplikované výšky úrokov a úrokov z omeškania), ako aj tým, že v momente, kedy došlo k započítaniu istiny pre účely späťvzatia, toto žalobca započítal (zrejme účelovo) na istinu, ktorá jediná bola v konaní jednoznačne určená a v zásade nespochybňovaná žalovanými.

50. Keďže však odvolací súd ako základ svojej právnej úvahy vedúcej k zamietnutiu žaloby v napadnutom rozsahu ustálil aplikáciu § 330 ods. 1 a 2 ObZ, teda postup rešpektujúci zákonný predpoklad spôsobu realizácie započítania plnenia dlhu najskôr na príslušenstvo, potom na úroky, dospel zároveň k záveru, že takýto postup nemôže byť zneužitím práva na strane žalovaných. Čo sa týka návrhu na odopretie výkonu práva pre rozpor s poctivým obchodným stykom odvolací súd uvádza, že aplikácia platnej zákonnej normy na určitý skutkový stav nemôže naplniť predpoklad rozporu takehoto výkonu práva s poctivým obchodným stykom.

51. To, že žalovaní súhlasili so späťvzatím žaloby v časti tak, ako navrhol žalovaný, t. j. čo do istiny, neznamena automaticky súhlas s tým, že hmotnoprávne ich pohľadávka nezanikla, a že veriteľ mal právo postupovať tak, ako učinil. Ide len o dodržanie procesného postupu predpokladaného ustanovenia § 96 v danom čase platného OSP.

52. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. v časti zaväzujúcej žalovaných k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu vyčísleného príslušenstva pohľadávky, zamietol.

53. K výroku v časti, kedy odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že sčasti konanie zastavil, odvolací súd uvádza, že napriek záveru o potrebe zamietnuť žalobou uplatnený nárok na príslušenstvo s poukazom na vyššie uvedené právne závery, musel vyriešiť aj nedostatky v rozhodnutí súdu prvej inštancie vo vzťahu k ustáleniu skutočnej výšky nároku uplatneného v konaní. Takýto postup bol nevyhnutný vzhľadom na priebežné späťvzatia žalobcu, o ktorých doposiaľ súd prvej inštancie nerozhodol, resp. rozhodol spôsobom nezohľadňujúcim tieto späťvzatia, a to priznaním nároku žalobcovi aj v časti, v ktorej bolo už vykonané späťvzatie.

54. V predmetnej veci rozhodol súd prvej inštancie výrok, ktorým konanie zastavil „v časti o

zaplatenie 28% úroku z úveru“. Tento výrok rozhodnutia zostal nenapadnutý, teda konanie v časti o zaplatenie úroku z úver vo výške 28% bolo právoplatne zastavené, avšak bez vyčíslenia sumy, ktorá má takémuto úroku zodpovedať. Napriek tomu, že konanie bolo v tejto časti zastavené, súd prvej inštalácie v rámci rozhodnutia o sume, ktorú žalobcovi priznal, priznal aj úroky z úveru v sumách zodpovedajúcich úrokom z úveru vo výške 20.186,99 eur, s odôvodnením, že úver žalobca úročil „vo výške 15,5 % p.a. od 02.12. do 31.12.1992, 17,5% p.a. od 01.01.1993 do 14.10.1993 a 19% p.a. od 15.10.1993 do 20.09.1996 a takto vyčísliť za jednotlivé mesiace úrok z úveru, s uvedením výšky sumy a úrokovej sadzby za jednotlivé mesiace od 31.12.1992 do 20.09.1996, čo bol dátum zmluvnej splatnosti úveru. Keďže súd dospel k názoru, že úroky z úveru si možno uplatniť len do splatnosti úveru, tak treba poznamenať, že splatnosť úveru nenastala podľa zmluvy dňa 20.09.1996 ale dňa 23.03.1995 a to zánikom podnikateľského oprávnenia žalovanej 1/ v súlade s čl. VI bod 4. - veta posledná úverovej zmluvy. Preto z vyčíslených špecifikácií úrokov zo zmluvy nemá žalobca nárok po splatnosti úveru na úroky v sume 16.789,43 eur a preto v tejto časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vo zvyšku - v sume 20.186,99 eur úroky z úveru v konečnej sume priznal“.

55. Pokiaľ však došlo k zastaveniu konania o zaplatenie úroku z úveru vo výške 28%, došlo k zastaveniu konania o každú sumu, ktorá má v sebe inkorporovať úrok rovnaký a nižší ako 28%, t. j. ak malo dôjsť k zastaveniu konania o úrok prevyšujúci percentuálne vyjadreniu 15,5 %, 17,5% a 19%, malo dôjsť k zastaveniu konania výlučne pre percentuálne body prevyšujúce uvedené čísla. Keďže však žalobca takto formulovaný výrok nenapadol, predmetom konania momentom právoplatnosti uvedeného výroku prestal byť úrok z úveru vo výške 28%.

56. Druhým výrokom súd prvej inštalácie zaviazal žalovaných na zaplatenie sumy 27.306,25 eur a vo zvyšku žalobu zamietol, pričom z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že zvyškom má byť suma 16.789,43 eur.

57. Takéto rozhodnutie súdu prvej inštalácie vôbec nezohľadnilo skutočnú výšku späťvzatí, teda reálne poníženie sporného nároku o žalobcom vyčíslené späťvzatie. Keďže súd prvej inštalácie v rozpore so zastavujúcim výrokom priznal žalobcovi sumy uvedené vo výroku II. svojho rozhodnutia, musel odvolací súd pristúpiť aj k ustáleniu sumy, o ktorú skutočne v konaní ako o sumu vyjadrenú peňažnými späťvzatiami, žalobca predmet konania vymedzil, a ustáliť tak skutočnú hodnotu nároku uplatneného v konaní.

58. Žalobným návrhom sa domáhal žalobca zaplatenia sumy 1.865.460,- Sk s príslušenstvom, pričom dňa 17.04.1997 vzal predmet konania čo do istiny späť a zotrval na príslušenstve, ktoré vyčísliť v sume 1.700.127,30 Sk/56.433,88 eur, ktoré tvorilo predmet konania k tomuto momentu.

59. Následne v prvom rozsudku súd konanie zastavil v časti istiny a vo zvyšku príslušenstvo priznal.

60. Súdu prvej inštalácie bola až v roku 2009 doručená špecifikácia pohľadávky z 10.02.2009 (na čl. 132) na sumu 1.682.967,40 Sk/55.864,28 eur, teda z takéhoto úkonu žalobcu vyplýva, že ide o späťvzatie o sumu 17.159,90 Sk/569,60 eur. Následne bola súdu doručená špecifikácia z 06.05.2011 (čl. 231) s požiadavkou priznať sumu 51.507,24 eur, t. j. späťvzatie o ďalších 4.357,04 eur. Zo špecifikácie na pojednávaní dňa 15.01.2015, vyplýva, že žalobca zotráva na sume 51.507,24 eur, následne podaním z 26.06.2017 (na čl. 453) žiadal žalobca sumu vo výške 46.854,35 eur, čo je rovnako potrebné posúdiť ako späťvzatie voči pôvodnému vyčísleniu príslušenstva po späťvzatí istiny.

61. Odvolací súd mal tak osvedčené, že vzhľadom na nezohľadnenie uvedených späťvzatí v rozhodovaní súdu prvej inštalácie, tvoril predmet konania stále sumu 1.700.127,30 Sk, t. j. 56.433,88 eur, čo po odpočítaní sumy, ktorú ako poslednú žiada žalobca priznať (vo výške 46.854,35 eur) znamená späťvzatie časti predmetu konania spolu o 9.579,53 eur. Na pojednávaní dňa 17.10.2018 žalobca uviedol, že sa pridržiava uvedenej špecifikácie a berie žalobu v časti o zaplatenie 9.579,53 eur späť a s takýmto späťvzatím žalovaní prostredníctvom svojej právnej zástupkyne súhlasili.

62. Vzhľadom na takto vykonané späťvzatie odvolací súd toto vo svojom rozhodnutí zohľadnil a konanie vo výške zodpovedajúcej uvedenej sume zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol s poukazom na vyššie uvedené závery.

63. O trovách konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a 262 ods. 1, 2 CSP a ich náhradu priznal úspešným žalovaným proti žalobcovi, ktorý úspech nemal. Odvolací súd vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bez opory v zákone započítal časť výťažku na istinu a len v tejto časti vzal návrh späť, čo by sa dalo vnímať ako okolnosť smerujúca k úvahe o jeho úspešnosti v časti konania, toto súd vyhodnotil rovnako ako neúspech žalobcu, keďže nedošlo k späťvzatiu tej časti pohľadávky, ktorá mala byť zohľadnená (t. j. nešlo o úkon zavinený konaním žalovaných, ale o dispozitívnu úvahu žalobcu).

64. Keďže žalobca sám zapríčinil, že predmetom konania zostala tá časť nároku, ktorá ex lege zanikla, a ktorú ani počas celého zostávajúceho konania po späťvzati nedokázal presne vyčísliť, musí ísť na jeho ťarchu to, že takto spôsobil predlžovanie konania o nároku, ktorý už neexistoval, a teda musí niesť trovy konania ako celku, keďže v konečnom dôsledku boli v konaní úspešní výlučne žalovaní. Prirodzene, pre výpočet výšky náhrady trov konania bude musieť súd prvej inštancie zohľadniť zníženie hodnoty predmetu konania po prvom účinnom zastavení konania čo do určenia hodnoty úkonov právneho zastúpenia. Keďže však následné späťvzatia boli účinené bez bližšieho odôvodnenia, bez toho, aby z nich bolo zjavné, či k poníženiu nároku malo dôjsť z dôvodu plnenia na strane žalovaných, nemožno hovoriť o možnosti zníženia hodnoty predmetu konania pre účel pomerného rozdelenia trov konania z dôvodov na strane žalovaných tak, aby sa to dalo považovať za čiastočný úspech žalobcu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

65. Rozhodnutie bolo prijaté členmi odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (ust. § 393 ods. 2, posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je do volacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany

neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany, podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisovo rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a 2 CSP). Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP). Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).